



Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.



*Filip Wetzterskantz*

**August Strindberg**

*(d. v. s. den radikala klickens)  
W. Strindbergs s. k. bandvare, icke hindrat utgif-  
ningen af denna lika ofaldiga som gemma och foster-  
landslösa skandalstycket är en skandal!! En skandal*

# Czarens kurir

*i eminentaste mening!! Jag är vis, att konungen ej låtit  
denna oförlige eller skriftes af Strindberg, ty i annat fall*

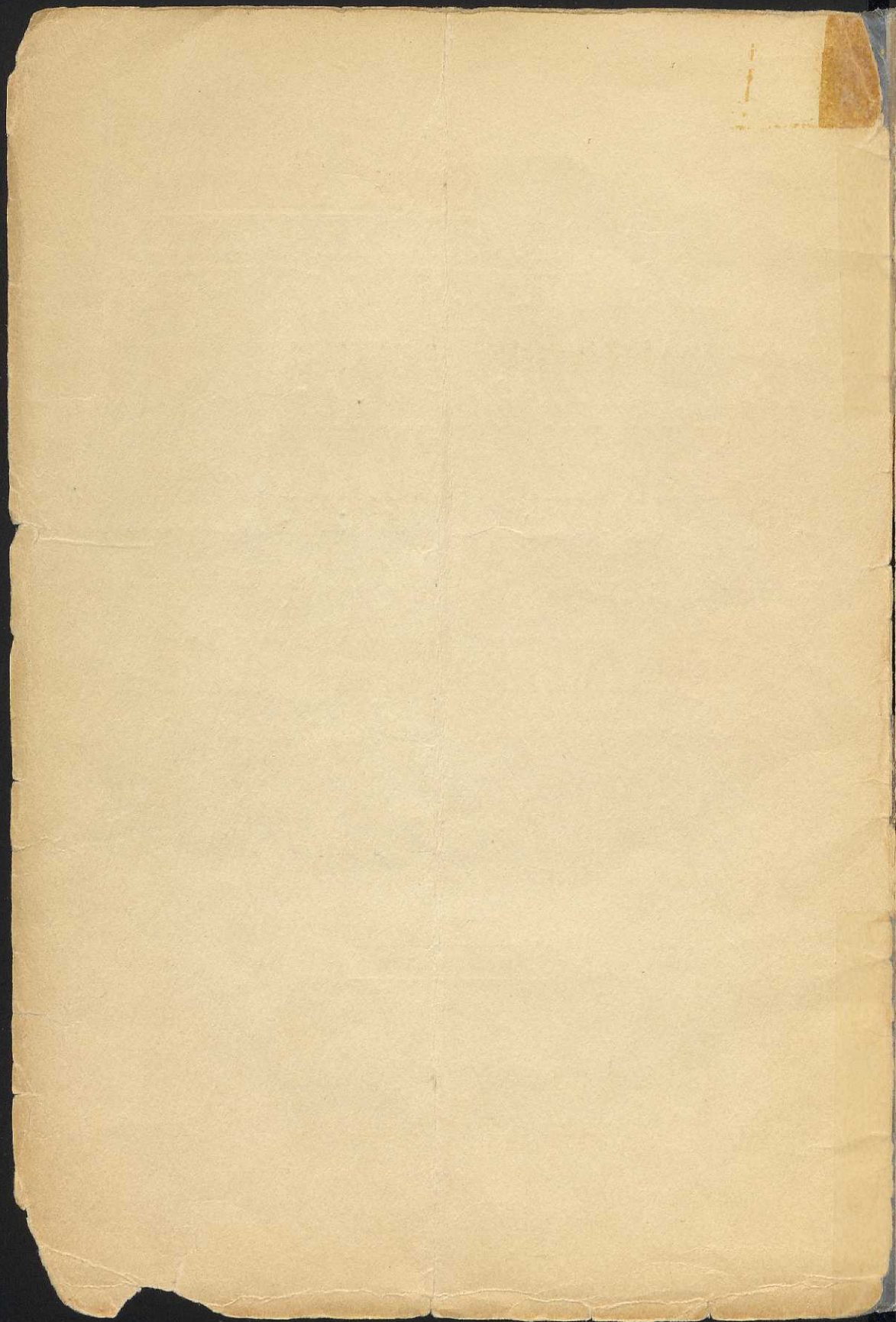
# Sågfilarens hemligheter

*hade kransen från konungen säkert utblifvit.*

(3:dje upplagan, 21:a—30:e tusendet)

PRIS 25 ÖRE

FRAMS FÖRLAG, STOCKHOLM



Savolius

Czarens Kurir

eller

Sågfilarens Hemligheter

Av

**AUGUST STRINDBERG**

---

Pris 25 öre

---

STOCKHOLM, FRAMS FÖRLAG

Carlens Kunn

Sågflårens Heltighet

AUGUST STRINDBERG

STOCKHOLM  
A.-B. Arbetarnes Tryckeri  
1912

# Militaristisk Propaganda

och

## Politiska Agenter

*Författad och tryckt 1912 i januari. Strindbergs ästa*

Omkring 1890 utgav greve Prozor, rysk attaché, sedan på konsulatbanan, sin bok: Den diplomatiska Bohèmen (Bohème Diplomatique). För den oinvigde var detta en övrraskning att se hur diplomatiska kåren också ägde sin Bohème, sitt elände, fastän lysande. Men man fick veta annat också, vilket var mycket lärorikt för S. A. Hedin, vilken i Andra kammaren så ofta förkunnat hur en del av våra dyra Beskickningar voro överflydiga. Greve Prozor talar om att ambassadörernas diplomatiska hemligheter voro hemligheter för dem själva, ty de fingo ingenting veta om utrikespolitiken, vilken i regeln sköttes av monarkerna själva.

*Småsakriften  
ästa arbete.*

Och ambassadörerna fingo veta mindre än andra dödliga, emedan de voro märkta genom sina lysande dräkter, som i nationalfärger utgjorde varningstavlur. Även deras indragna liv, som förbjöd dem gå ut och blanda sig med vanliga dödliga, gjorde att de aldrig fingo höra opinioner, som ägde mer värde än de uppsåtliga lögnen, som dem bibragtes i deras egna kretsar. Sekreterare och attachéer kunde icke heller få veta något, ty att spela spioner förbjöd dem deras goda uppfostran. Det är troligen därför man kom sig för att uppliva en gammal nedlagd institution: den diplomatiska eller politiska agenturen. Ärofull är icke sysslan, ty den är i alla avseenden detektiv. Agenten är osynlig; han står icke i Statskalendern, hans lön, ehuru den är betydlig, syns icke i budgeten; instruktioner och fullmakt måste han ju äga, men hemliga

allt är hemligt, ehuru väl han själv gör allt för att antyda hur viktig hans person är; och för att höja sig ur sin ringhet är han mycket angelägen bli misstänkt tillhöra diplomatiska kåren. Därigenom motverkas hans ändamål, och han kan ingenting få veta mer än det som står i tidningarna.

Dessa hemlighetsfulla existenser äro snart kända, de gå mitt ibland oss, men få icke förväxlas med Legationsråd, som är något helt annat, ehuru ingen vet vad det är, kanske därför att det inte är något alls.

Jag känner två Svenska diplomatiska agenter i utlandet, och jag vet säkert, varför den ene blev befördrad; han var nämligen nog odiplomatisk att genast tala om det för mig, bestyrkande sina uppgifter med brev. Han tog inte tysthetslöfte av mig, och därför har jag rätt att yppa, det hans förtjänstfulla sätt att utföra uppdraget icke var vackert, lika litet som uppdraget var hedrande: han skulle för en betydande utländsk man ge en falsk framställning av våra unionella förhållanden och förmå honom att uppträda för orätt sak, vilket den hederliga, men vilseledda mannen också gjorde. Saken utmynnade i ett vedermåle (på rockens uppslag) och den befordran som jag omnämmt.

Den andre agenten lyckades vid ett viktigt tillfälle uträtta, vad våra diplomater icke mäktat, och förtjänade därför en hedersammare ställning än den han intar.

Men det finns ett annat slags diplomatiska detektiver, inhemska och främmande; en frivillig kår av kannstöpare, amatörer, som arbeta för andras och egen räkning, och som man kunde frestas tilltro utspridandet av nyttiga lögnar. Varifrån eljest dessa krigshot, dessa vilda upprop till försvarets stärkande, abderitiska förslag till »Sverges befästande», hela långa kusterna efter, byggandet av en Kinesisk mur med kustbanor, kasernbyggande åt obefintliga trupper, nya regementens uppsättande av idel vakanser, anslag till pansarfartyg av alltjämt sig föråldrande modell och mot osynliga fiender.

Är det underligt om man mitt i freden skulle börja misstänka tillvaron av en hemlig allians med främmande makt, varigenom Sverige skulle ha förbundit sig inträda med en viss kontingent? Och att denna främmande makt skulle betjäna sig av agenter, som mot direkt eller indirekt lön gjorde propaganda? Vi ha ju upp-

levat mycket farliga tider, till exempel för två (?) år sen, då »Ostersjöns stängning» var på tapeten, och vilket vilda förslag besvarades med en demonstrativ visit av Engelska flottan, utan att Sverges namn inblandades, ehuru vi äro de största strandägarna. Men verklig krigsfara kan uppstå, om rustningar och i-gevärs-rop under fredstid bliva alltför ivriga. Även utlandet kan börja oroas, och en vacker dag begära en förklaring: Mot vem rustar Sverige? Är det för egen räkning, eller för någon annans? Kan man icke upplysa det hemliga sällskapet »Sågfilarnas vänner», att Sverige intet har att frukta från Ryssland, då Parisfreden (1856) nyligen åter vunnit laga kraft. Vi minnas ju hur Ryssarna ville befästa Åland härom året, och hur England hindrade det traktatsvidriga tilltaget. Och för övrigt, ett genom Japanska kriget försvagat Ryssland, som har full sysselsättning i Persien och Mongoliet, kan väl icke vara farligt i den närmaste tiden.

Då vi nu fått en fredlig krigsminister och en likasinnad utrikesminister, borde dessa kunna lugna nationen, och på samma gång förmå våra opolitiska agenter och frivilliga Legationsråd gräva ner Stridsyxan och upphöra med sina tjut, helst vi i trontalet fått kungsord på att vårt förhållande till alla utländska makter är fredligt och gott!

En liten lag mot olaglig militaristisk propaganda vore icke ur vägen, och särskilt riktad mot kringresande politiska kolportörer och jobbare, som av klådighet sätta landsfreden i fara.





för Ryssen och hans onda anslag. Det är icke ett artigt sätt att tacka för mat!

Nu säges, att hans mission endast bestod i att framlämna sin sista bok. Om det nu menades Varningen för Ryssen, så var ju detta minst sagt opolitiskt, och festandet för överlämnaren alldeles barockt. För övrigt borde ju Ryssens ovanliga artighet mot den Svenska underhandlaren betyda en vänlig sinnesstämning mot Sverige, och anledningen till Ryss-skräck därmed vara upphävd.

— Men han medförde tillbaka en Rysk general...

— Som gisslan, eller fånge?

— Troligen som inspektör över Sågfilarna (i högerpressen). När Gustav III ville ha krig med Ryssland, så klädde han ut Finnar till Ryssar och lät dem anfalta en bro eller ett uthus eller något dylikt. Och när han behövde krigskassa, lät han förfärdiga falska Rublar på Drottningholm, att slåss med falskt mynt hade han lärt av sin morbror Fredrik »Den Store»; eller kanske av vårän Karl »Den Store», som gjorde guld av mässing, vilket han icke lärt av guldmakaren Paykull, som däremot blev rådbråkad.

— Men ett sådant sätt: att först smyga sig in i ett främmande hov, överlämna i smickrande ordalag en bok, mottaga vedermälen och fäster, sedan återvända hem och utfärda en Varning mot den gästfria värden, vad kan ett sådant uppförande bäst kallas?

— Jag skulle vilja kalla det tvetydigt, och säga rent ut, att den där visiten liknar väl mycket den politiska agentens.

## Allt för Fosterlandet.

I borgerliga livet fordrar man ju av individen ett hederligt och uppriktigt beteende, eljest inträder strafflagen i gällande kraft. Men när nationer och stater skola uppgöra mellanhavande, då är allt tillåtet i falska förespeglningar, brutna löften, osanna förevändningar, och så, att Statskonst har blivit lika med knep, och vara en diplomat betyder vara bakslug.

Vi ha nyss upplevat Rysk-Japanska kriget, och vid utbrottet ville man veta orsaken, innan man bestämde riktningen av sina sympatier. Efter många om och men stannade de båda krigförande vid att framskjuta det människovänliga motivet: Koreas integritet. Det var ju ett vackert syfte att försvara den lille mannen, men Tsaren glömde sitt reskript och sin Haagkonferens, och Japanerna togo Port Arthur, som blivit anlagt av Kineserna 1880, erövrat av Japanerna 1894, och av Ryssarna arrenderat från Kineserna 1898.

Men när de stridande drogo ut i kriget så sjöngs och deklamerades om fosterlandets försvar. Vi gamla ha också upplevat Fransk-Tyska kriget. Där var krigsorsaken något mera invecklad. Napoleon III kunde naturligtvis inte säga rent ut att han var avundsjuk på Preussen efter Sadowa, utan han måste finna på en förevändning, och så togs Hohenzollarens kandidatur, eller Spaniens erbjudande av tronen åt en Preussisk prins. Prinsen avstod emellertid, och nu borde ju krigsorsaken vara undanröjd, men som det hela bara var en förevändning, så måste en ny sådan påfinnas; och en så lumpen som att Franska Sändebudet förvägrades audiens hos Tyska Kejsaren, vilken skym han själv framkallat genom sitt låga och påflugna sätt. Men nu slungades alla hänsyn, och maskerna avtogos. Bismark redigerade Emserdepeschen efter sitt

huvud och offentliggjorde i »Times» ett hemligt dokument av det överraskande innehåll, att Napoleon (1867) efter Sadowa ville godkänna Preussens supremati, om Frankrike fick ostört rycka åt sig Luxemburg och Belgien. Alla ränker blottades, personlig avund, sårade fåfångor, otillfredsställda ärelystnader visade sig nu på scenen, där man dock affischerat föreställning av Allt för Fosterlandet.

Men vi gamla ha också upplevat den tragiska komedin Krimkriget. Sedan man i femtio år trott på krigsorsaken »de Kristnas misshandel» i Turkiet, Rysslands utvidgningsbegär inom Europa (Donaumynningen), så får man nu läsa att de allierade England, Frankrike och Sardinien framträdde i det människovänliga syftet att upprätthålla Turkiets integritet. Det är ju vackert. Så vackert, att ingen vill tro på det. Europas »mest civiliserade» nation Frankrike, och dess mest religiösa England, försvara arvfjordens, Turkens, fri- och rättigheter. Tolstoj, som var med i vimlet vid Sebastopol, har också skildrat det hela såsom en obegriplig röra. När man upplevat sådant och mera till, såsom Danmarks amputering, Greklands och Rysslands drabbningar med Turkiet, så blir man ju misstrogen mot fosterlandsvänner, som mena att mänsklighetens uppfostran kan ske i kaserner och läger. Förr skickade man det sämsta folket i krig, äventyrare och vederlikar, man tömde fångelserna i nödfall, men skonade landets bästa ungdom från att vänjas vid råhet och grymhet.

När sällskapet V(ärnplikens) V(änner) arbetade på 70-talet, så lockades vi med att Officerarna nu skulle uppfostra nationen i kaserner, då den militära utbildningen ansågs vara otillräcklig. Detta var icke fallet likväl, ty i elementarläroverken infördes infanteriexercis på 60-talet, och de frivilliga skytteföreningarna ställde upp 40,000 man, under det indelta armén endast räknade 37,000. Nu då exercisen göres undan i alla skolor, och då vi ha över 150,000 skyttar, och räknade Boy Scout, så äga vi ju redan ett folk i vapen.

Värnplikten och kasernen synas därför numera endast vara en kvarleva från gångetid, en förevändning.

Kasernernas uppfostran den kända vi; det är den sämsta av alla. I människostallet kan icke renlighet råda, ty man är trångbodd; den militära undervisningen på infanteriet är onödig, ty man

kan alltsammans förut; exercisen har mestadels fallit bort; skjutningen som numera sker för stöd ger sig själv, under det vi måste skjuta utan, emedan det var svårare och mera ärofyllt.

Att lära sig okänslighet för egna lidanden medför den olägenheten att man blir okänslig för andras, och det kallas först obarmhärtighet, sedan grymhet.

Lär man sig att med tysthet lida orättvisor, så blir man själv orättvis; och att lyda blint uppfostrar slavar eller tyranner.

Att lära sig uppässning och renhållning är huvudämnet i kasernen; infanteristen utbildas till en kalfaktor. Fosterlandskärlek behöver man icke lära sig, den ligger i den medfödda, berättigade självupphållelsedriften; och om det gäller, så går ju varje man ur huset. *som öfver skottboskaps, men här 2*

Skolans okänsliga metoder äro tillräckliga för att ta bort pjask, men kasernen är högskolan där förvildning läres, yrkesskickligheten glömmes, och alla sociala laster blomstra.

Vid seklets ingång voterades 80 miljoner om året till armén. Detta gör nära 1 miljard på tolv år; och när vi nu räkna 1912, så begäres mera anslag.

Personer, som skriva om nätterna i stället för att sova, råka snart i ett svaghetsstillstånd som medför sinnesvillor, och den vanliga villan är att de se fiender över allt. I ett sådant tillstånd bör man icke profetera, ty under förföljelsemanin kan man icke skilja vän från fiende, och förväxlar lätt sina egna små lumpna intressen med fosterlandets stora och heliga.

*Y/serdes som "den store författaren!"*

## Ö. K. rustar.

Mot vem rustar Ö. K.? Mot Ryssland icke, ty så vänskapligt sinnat som nu har väl Ryssen aldrig visat sig, då han givit lysande fester för en Svensk man, på så obetydlig post som en politisk agents, och med så liten auktoritet som en vanlig turists, och kunskaper motsvarande en lantmäteriauskultants. *Y*

Det är absolut omöjligt att det gäller Ryssland, ty den 30 april 1904, utfärdade Oscar II vid utbrottet av Rysk-Japanska kriget, sin bekanta kungörelse om Sverges neutralitet: »Vi Oscar etc. göra vederligt, att Vi, till bekräftandet av Vår fasta föresats att under krigiska förvecklingar mellan främmande makter *städse* iakttaga den *strängaste* och mest opartiska neutralitet enligt folkrättens grundsätser, funnit gott i nåder förordna som följer.»

Där synes först den permanenta ogaranterade neutralitetens grundsats uttalad, och sedan folkrättens, som bevakas i Tsarens Haagkonferens.

Men så äga vi Östersjötraktaten av 1908, där Sverges integritet är garanterad av Ryssland, Tyskland och Danmark, då Sverige ju står med som garant.

Östersjötraktaten lyder (ur Palmstiernas motion):

»Då hans Majestät Konungen av Sverige, Hans Majestät Tyske Kejsaren, Konungen av Preussen, Hans Majestät Konungen av Danmark och Hans Majestät Kejsaren av Ryssland önska befästa de mellan deras respektive stater bestående band av vänskap och god grannsämja och sålunda bidraga till den allmänna fredens bevarande och då de finna, att deras politik i avseende å Östersjöområdet har till föremål upprätthållandet av det nuvarande status quo i territoriellt hänseende;

! Snugg infami mot som Nedin!

Så förklara härigenom deras regeringar, att de äro fast beslutna att orubbade bevara Hans Majestät Konungens av Sverge, Hans Majestät Tyske Kejsarens, Konung av Preussen, Hans Majestät Konungens av Danmark och Hans Majestät Kejsarens av Ryssland rättigheter över deras respektive besittningar, fastland såväl som öar, inom ovannämnda område.

För den händelse att det nuvarande status quo i territoriellt hänseende inom Östersjöområdet skulle på något sätt hotas, skola de fyra regeringar, som undertecknat denna deklaration, träda i förbindelse med varandra för att samråda om de mått och steg, som de för upprätthållandet av status quo anse lämpligt att vidtaga.»

Till deklarationen fogades följande memorandum:

»Vid undertecknandet av deklarationen av denna dag anse sig undertecknade, på uppdrag av sina respektive regeringar böra fastslå:

att den i nämnda deklaration hävdade principen om upprätthållandet av status quo endast har avseende å den territoriella integriteten i fråga om de höga fördragsslutande parternas samtliga nuvarande besittningar, fastland såväl som öar, inom Östersjöområdet och att följaktligen denna överenskommelse icke på något sätt kan åberopas i fråga om den fria utövningen av de höga fördragsslutande parternas suveränitetsrättigheter inom deras ovannämnda respektive besittningar.»

De som nu predika annat, äro således lögnprofeter, kring vilka nationens ungdom kallas till samling och hela rustandet är bara en förevändning. Vi veta alla mot vem det rustas: »Mot den inre fienden!»

Vem är det?

Det är ingen, ty det finns ingen; men så kallas alla vänner till rättvisa och billighet. Den »inre fienden» kallas den, som erkänner de »Oumbärliges» mänskliga rättigheter, de producerandes rätt till produkterna, odlarens till skörden, och till jorden.

Den »inre fienden» kallas den, som icke vill vara med om underhållet åt en överklass, som endast låtsas arbeta, ingenting producerar, bara äter och röter, och som under uppkravlandet måste leva på anslag, mer eller mindre godvilligt utlämnade av Staten, tills den stora löneförhöjningens dag är inne. Dessa understödsdagare, medelklassens överklassaspiranter, föregiva sig vilja och kunna uppfostra nationens vuxna ungdom i kasernfängelset. Där får man lära sig att trivas i smuts, att äta förfalskad, skämd och otillräcklig mat, lida orättvisor, grymheter, mannamån. Och klagar man, så får man varning eller straff, i stället för rättvisa.

Till kriget är kasernen verkligen en värdig förskola, ty kriget är den ruskigaste och smutsigaste av alla hanteringar; det skall vara så smutsigt att man efteråt skäms att röja hemligheten, som dock är tämligen känd. Även hjälten, härföraren lär icke undgå naturens obevekliga lag, när elden öppnas, ty kroppens muskler lyda icke den mest energiska och modiga själ. Därför har också slutligen en del mänskliga människor börjat vakna och reflektera på det opassande i att Stater och Nationer stämma möte för att slåss. Och de resonera så här! Om två individer råka ihop sig och slåss, så 1) anses detta »busigt». 2) kommer polisen. Hyvsade människor söka göra upp saken i godo eller gå till domstol. Om två kommuner icke kunna förlikas, så går icke kommunalstämman ut med påkar och gårdsgårdsstörar, utan saken hänvisas till Landshövdingeämbetet eller annan vederbörlig domstol.

Men när nationer retas ihop, av provokatörer, spioner eller agenter, då glömmar man sig vara bildad människa, och busen är genast framme!

Vid tanken på detta enkla sakförhållande beslöt man sig för att även hänskjuta internationella tvister till en domstol. Men det behagade icke militären; ty militär önskar alltid krig. Då tiga lagarna, äganderätten, den heliga, upphör att vara till; man bara rekvirerar (utan att betala!); landets banker plundras; officersväxlarna inlösas icke; skatten blir obetald; man intränger och slår sig ned i landsmännens bostäder, och rekvirerar det bästa, som husets döttrar få bära fram. Då är varje soldat anarkist.

Denna »inre fiende» som militären i fredstid utgör, är så farlig och förödande, att krig aldrig kunna upphöra förrän härarna minskas i fredstid. Tsaren var den första monark, som, efter Bismarcks död, räckte handen till fred; men när handen icke mottogs, så drog han den tillbaka; icke kunde han ensam börja sträcka vapen. Men Fredspalatset i Haag står där likafullt och väntar bli begagnat.

Vi ha även hört fridsröster i vår riksdag. Jonas Jonasson i Gullaboås (1869) frambar den första fredsmotionen, Adelsköld, Arnoldsson, Waldenström senare, Adolf (!) Hedin en ännu senare, och nu senast Palmstierna och Lindhagen.



När man nu har stöd i en mäktig opinion, så borde ju män av god vilja arbeta för mänsklighetens uppfostran till hyvsning; men den onda viljans män höras helst, och lögnprofeterna få alltid sista ordet. Och nu äro de mobiliserade! Icke mot yttre fiender, ty sådana äga vi icke, utan mot sina egna, som förrädare; och mången frågar sig: Vad skall nu ske? Vad väntar man på?  
— 1789 säga somliga! Andra säga: 1809!

---

## Korporal Blom efterträdes.

Det är ingen ärofull befattning att såsom politisk agent vara detektiv åt utrikesministern, att uppsnappa hemligheter i korridorer och väntrum, att utsprida falska rykten om så behöves, och smyga sig in hos betydande personer under förevändningar. Det är nästan spionen i fredstid! Men statskonst och diplomati har alltid gått i lära hos räven, sällan hos lejonet.

För att höja sig ur sin ödmjuka ställning företar sig agenten slutligen att arbeta på egen hand, politisera, utöva politisk spådomskonst, kombinera krogprat och tidningsklipp; och nu börjar han på rak arm att ordna Europas angelägenheter, Polens affärer, Englands planer, Kinas delning, Indiens resning. Ofta handlar han på god tro, det vill säga, han tror på de lögner man trättat i honom just för att han skulle sprida dem. I detta fall är han ett menlöst, men livsfarligt få!

Nu har historien lärt att intet är vanskeligare än att förutspå framtida händelser i politiken. Vi som voro med om 1871 års fransk-tyska krig, vi ha väntat på revanschen i fyrtio år. Frånsett Boulanger och litet vapenskrammel, är läget oförändrat. Vi som voro med om Japans uppvaknande 1868, vi ha väntat på japanernas framryckande längre än till Mandschuriet såsom världserövrare; men de ha stannat i Port Arthur. Kineserna, som på 1870-talet hotade med gula frågan, och som ansågos vara de mest stockkonservativa bland härpiskor, de ha rört på sig och gjort vad man väntade av japanerna — republik.

Mycket går emot förmodan!

Vad vårt Sverge beträffar, så har det också varit föremål för spådomar och äventyrliga planer, vilka alla ha strandat härtilldags.

I början av 1800-talet hade Napoleon I och Alexander av Ryssland gjort ihop att Sverige skulle delas mellan Ryssland och Danmark. Bernadotte, då endast fransk marskalk, hade fått sin instruktion, att han skulle med två kolonner delade tåga emot Karlskrona och Göteborg. En rysk här skulle taga Gottland och landstiga i Kalmar, och så skulle Sverige delas. Men engelska flottan hindrade och — Bernadotte fick sedan hela Sverige, samt var med och gjorde slut på Napoleon.

Några år senare sitta numera svensken Bernadotte (som skulle dela Sverige) och samme Alexander (som skulle dela Sverige) i all vänskap i Åbo (1812) och nu planerades värdeliga, och delades också. Alexander skulle ta det av Napoleon upprättade storhjärtigdomet Warschau, varemot han *erbjöd* Sverige att få Norge, men inte bara det, utan även danska Seland och Bornholm. Engelska ministrarna biföllo Seland avträdande till Sverige, om England fick Kroneborg, som skulle göras till ett Gibraltar. I ersättning skulle Danmark få Bremen, Verden, Lübeck, Hamburg och en del av Mecklenburg (efter P. O. Bäckström). Men ingen av dessa planer förverkligades, utan det hela kvarstår i svenska historien som ett kolossalt kannstöperi.

Efter 1812 med familjefördraget i Åbo levde Sverige på vänskaplig fot med Ryssland och har gjort så alltsedan dess. Endast någon oro spordes på 1820-talet, då ryssarna sökte för sitt fiske intränga i norska Finnmarken, men den frågan avgjordes genom traktaten i Petersburg 1826. Nu då samma fråga rivits upp, böra vi bara erinra oss att Sverige inga hamnar äger vid Ishavet, och att Norge numera ensamt (under Englands garanti?) är ägare av dessa Finnmarker och hamnar och att saken icke rör oss. Men år 1891, då nya anslag till armén och flottan började äskas, anlätades den sedvanliga ryss-skräcken, och så att vi i en bekant broschyr fingo veta *huru* vi förlorade Norrland. Vi ha icke förlorat Norrland ännu; men vi »förlorade» Norge på den kuppen, ty norrmännen inbillade sig att vi rustade mot dem, och därför sökte de i god tid skydd hos sin mäktige granne i väster. Det är alltså farligt att leka med ryss-skräcken. Sen kom korporal Blom och sågfilarna, och därmed inträdde det fattiga Sverige i miljardärens led, under det svenska jorden är pantsatt i utlandet, ödehem-

manen ökats, utvandringen tilltagit, (100 personer om dagen för några år sedan), skogarna utskeppats och gruvor (Sala och Falun) sinat ut.

Korporal Blom är icke mer, men han har fått en efterträdare, vars namn jag ogärna nämner. Denna efterträdare (efter korporal Blom) som hotar med Ryssland och reser i politik, borde få veta, att när Ryssland härom året bara ville befästa Åland, så hindrades detta av England, som påminde om Parisfredens bestämmelse (1856) att Ryssland icke fick befästa Åland. Alltså äger den traktaten gällande kraft. Men då ligger ju som självföljd att novembertraktaten av 1855 också äger kraft. Och i den traktaten garanterades Sverges-Norges integritet gentemot Rysslands inkräktningförsök; I politik kan man visserligen föga lita på överenskommelser, heder och tro o. d., men säkrare räknar man med de mänskliga lidelserna och fördelarna, avunden till exempel, maktkampen, hämndlystnaden; och med dessa faktorer, stormakternas passioner och intressen, synes Sverges integritet vara bäst garanterad.

Men då måste regeringen med tjänliga medel hålla våra kannstöpande fridstörare i styr. Detta är mycket viktigt just nu, då man inbjudit ryssen till fredlig tävlan till den stundande Baltiska utställningen, i jordbruk, industri och konst; fredens välsignelse mot krigets förbannelse.

## Boulangism.

Vi minnas ju alla den vackra generalen, som, nästan samtidigt med Korporal Blom, klev fram på arenan och samlade män, men även litet pengar.

— Inte så lite ändå; ty efter avslöjningen anklagades han för att såsom minister ha stulit 242,000 francs.

— Inte så starka ord! — om jag får be!

— Ursäkta, men jag har nyss läst om igen Henry George's »Sociala Spörsmål» (från 1884), där man lär sig tala rent. Han säger bl. a. rent ut åt sina landsmän, att »Amerikanska republiken ej har mera behov av sin karrikatyr på en flotta än en fridsam jätte av en vadderad klubba eller en tennsabel. Den underhålles endast för officerares och marinbotteriers räkning».

— Det är skam att säga så!...

— Vänta lite! George fortfar: »Och till sin organisation såväl som till sin princip stå både vår flotta och armé i strid med demokratiska idéer» (uttalade i Amerikas grundlagar). »Ty i båda bibehålla vi... klasskillnad mellan officerare med fullmakt och simpla soldater och sjömän... Hela systemet är en skymf mot folkligheten och förtjänar att sopas bort».

— Men Boulanger?

— Vänta lite! Henry George säger även att hela samhälls-inrättningen är en olaglighet, ty Grundlagarna (Oavhängighetsförklaringen och Människans rättigheter) tillförsäkra varje medborgare mänskliga rättigheter, som äro: frihet, egendom, säkerhet och motstånd mot förtryck.

— Vad rör det oss, när det inte finns i vår grundlag?

— Det finns också i vår grundlag en passage om att: rätt och sanning bör styrkas och befordras, avsiktlig orättvisa och orätt hindras, o. s. v.

— Vad är rätt?

— Så frågar den som förlorat alla rättsbegrepp eller aldrig ägt dem. Då man ser politiska äventyrare dra omkring och sprida avsiktliga lögnen om krigsfara där ingen fara är, så är väl det orätt. Om sakkunniga högre sjöofficerare förklarar ett tillämnat pansarfartyg odugligt till uppgivet ändamål, och icke sakkunniga, för små lumpna egna-intressens skull, kolportera motsatta meningar, så försvara de orätt sak. Om Regeringen har förklarar båten obehövt och avbeställt densamma, även därför att företrädarna självsvaldigt överskridit anslaget, och företrädarna ändå söka inbilla nationen att krigsfara fordrar båten, så betyder detta... att båten är en förevändning.

— För vad?

— Säg det! Fiska i grunligt vatten under tjock luft. Detta kallas Boulangism, Revanche för lidet nederlag, sårad fåfånga. En obetydlig man, som försökt allt, men i ingenting lyckats; stor i orden, hänsynslös i valet av medel; utnämner sig själv till högsta militära grad, utan att ha passerat graderna, emedan näringarna voro mera lockande...

— Inte var Boulanger åt näringarna?

— Det har jag inte sagt heller! Men om båten skall bli amiralskepp, så måste den föras av en riktig amiral...

— Kanske Jacob Larsson?

— Åhnej! Det är han för klok till; men han skall nog se till att rätta mannen och icke en amatör skulle föra skeppet, om staten nämligen mottog den farliga gåvan! baserad på dåliga reverser, som staten fick inlösa.

— Kan staten vägra gåvor?

— Staten är visserligen inte bortskämd med gåvor, men det finns prejudikat på att Staten vägrat mottaga gåva. Det var ett konstverk, som icke var farligt för ekonomin, men ansågs farligt på ett annat sätt.

— Om Staten vägrar, vad skall di göra av båten då?

*Lögn, som är oförklarad nästan med veten lögn!!*

*Wittkongsk  
lig karakter  
istide of om  
dunkigt rege-  
ringshufen  
och förtämlit  
vårken lind-  
men Wittkoms  
aktivering  
hen Strind-  
begaldrigva 2  
nitvärthig !!  
att upplösa !!*

*Usch! Joz!*

— Di får väl säljan till Ryssen, som ju är så vänskapligt sinnad, att han mottar en fullkomligt extraordinarie envojé såsom riktig envojé, och skickar filare till våra sågar...

— Men det vore opatriotiskt...

— Vad gör det, bara Lindholmen och Bofors få arbete åt de arbetslösa...

— Så arbetarvänligt! När kom det? Kanske fredsvänligt också, eftersom Bofors är liksom intresserat i Nobelfonderna... Nej bevars! I denna röra av intressen döljer sig ett mycket större, och som icke kan utsägas, emedan man ogärna vidgår att man är i gropen, i all synnerhet om man grävt gropen själv.

## Uppsala möte 1912.

(Betraktelser i anledning av...)

— Var det inte 80 officerare?

— Som voro inbjudna till middag? Jo det var 80. Var är det för märkvärdigt med det?

— Det märkvärdiga är det, att middagen inställdes på grund av att direktören för Brand- och Livförsäkringsbolaget Skandia skulle resa norrut och inspektera järnverken eller skogarna, eller ödehemmanen i Norrland, vilka han förstår bättre än flottaffärer... Emellertid kom jag att tänka på Anjala, där ett visst antal officerare äto middag; och även 1809 började med middagar på Monbijou och Beckers värdshus —

— Vål! Men räknas brandförsäkringsdirektören med bland officerarna?

— Jo, han är i reserven som amiral, fastän han tog avsked som löjtnant 1889, och sedan icke tjänstgjort, men befordrats.

— Har han inte tjänstgjort som generaldirektör och chef för telegrafstyrelsen, och som direktör för Iggesund och Strömbacka och Luossavaara och Kirunavaara...

— Jäväl! Men har han varit med i sjöslag?

— Jag vet inte om han var med vid Kanholmsfjärden och i Bråviken, eller om han var med och lodade utanför Karlskrona...

— Nå, men vi glömde bort middagen...

— Jaså? Den äts i Falun och Tärna, men inte i Stockholm, och så i Uppsala, han är nämligen född i Uppland; och nu tyckte han som »fisk» att det var ärofullt att få predika för studenterna.

— Vad är »fisk» för slag?

— Jo det är officerarnas namn på de civila, liksom studenterna kalla alla icke-studenter för »brackor» (vilket är skamligt för resten).

*Handwritten note:*  
Kändman  
som den nye  
skriftl. ordf.  
i Skandias  
styrelse,  
liksom  
senare ordf.  
i Skandias  
bankens  
styrelse.



— Nå, men har Skandiadirektören tagit studentexamen då?

— Nej! inte vad jag vet!

— Vad titulerade studenterna honom då för?

— Inte sa de bracka, men det har han varit mesta sitt liv, och är det ännu, i synnerhet i sin uppfattning av de höga tingen: »fosterland, svenskhet, ära, sanning och rätt».

— Och så skramla' de till båten!

— Ja naturligtvis; men de skramla med harvårjan också, den här gången var det icke pampen från Pultava...

— Inte ett öre skulle de ge till flottan, ty det är att kasta pengarna i sjön; Ehrensvärd, förre sjöministern tappade bort en miljon — »de ha gått åt» sa han! Och för övrigt kommer staten icke att mottaga den farliga gåvan.

— Men båten skall vara ganska ofarlig...

— Båten, ja! Men gåvan? Staten har mottagit farliga gåvor förut. Operahuset vägrades av riksdagen, men lär ha mottagits av ministern, varpå staten genast fick betala inemot 30,000 kr. om året i brandförsäkring. Staten har mottagit enskilda järnvägar, som icke buro sig (direkt), men som dessförinnan höjt aktieägarnas jordvärden enormt!

— Men är det sant att man pressar ut pengar i skolor, ämbetsverk och enskilda institutioner?

— Inte pressar man...

— Nej, för all del; det är alldeles frivilligt, men ve den, som vägrar! — Och barnen! Skolbarnen! — Ve dem! som taga deras frukostslantar, och förbannelse över de män som väcka split i hemmen! Men de 80 officerarna, som skulle äta middag; varför just 80? Kanske det var de 80 nya som befordrades vid omorganisationen i början av seklet; det var nämligen 80 stycken och vilka troligen nu skulle visa sin tacksamhet på något verksamt sätt.

— Vet du, att de slåss, om de inte få pengar? De hotade häromdan en riksdagsman med stryk, inne på ett kafé.

— Såna busar!

— Det är de vilseförda! Fårskocken, som är uppfostrad i kasernens busliv, där alla mänskliga känslor utrotas, där allt tänkande är förbjudet, och där rättskänsla, heder, barmhärtighet äro bannlysta. Där vildens dygder inplantas, och årtusendens civilisation utplånas.

Fy, fy!!

U  
Hyfskare! Den  
som varat

3 kvinnor i  
statenskapliga  
områden

och kastat  
bort dem i  
hansynslös-  
het samt

skrifvit den infamaste bok om din första hustru!! En bok, som  
du inte ens kunde få trycket i Sverige, utan i Tyskland!!

— Det erinrar mig om en episod för några år sen... Det var en stilla söndagsafton på en badort; så kommer en pansarbåt, släpper i land ett par hundra vildar. De bryta ned staketet, plundra trädgårdarna på frukt och bär; de översvämma societetens restaurang, där de rekvirera fina varor; de stiga upp, gå, utan att betala; men under grälet med upppassarna ha två tappra män plundrat kassalådan på omkring 40 kronor. När plundringen sedan fortsattes ute i byn, då först vågade man klaga för befälet, som äntligen sände två man och en korpral...

— Nåå?

— De fick smörj, naturligtvis.

— Men officerarna?

— De gömde sig! — När detta sker i fredstid, då vet man hur det går till i krig!

— Och därför måste krig upphöra; men vi små kan ju inte börja.

— Så säger Ni alltid! Men vi behöva inte börja, ty stormakter ha börjat för länge sedan. Inte känna vi alla uppgörelser i godo, som kommit till stånd på diplomatisk väg; men vi minnas Alabamatvisten mellan England och Amerika, vilken lösning hän-sköts till en mellanfolklig skiljedomstol i Genève 1872. Och England, som dömdes betala 58 miljoner kronor, betalade. Sedan dess har Haagkonferensen av sagt skiljedom mellan andra stormakter. Så att vi småstater bara behöva ta efter de stora. Säg det åt alla pratmakare, i första kammaren, när Palmstiernas och Lindhagens fredsmotioner kommer före, och motiveringen »Vi smånationer etc.» dras fram igen!

— Hjälper det att säga? Första kammaren kan icke mottaga en falsk upplysning utan att förneka faktum, icke upptaga ett klagomål utan att förvända rätten, ty de kunna icke skilja på rätt och orätt, mest därför att de äro uppfödda i ett samhällstillstånd, som är fullkomligt olagligt och därför ohållbart!

Loyn!

Men Ni kan  
det! Och detta  
skarf Ni kost  
för en död!  
Hur fyllda  
af elter och  
galla hat icke  
jämväl föra förväende  
dagar varit!!

Och på detta sätt avslutar Ni ett ljust hofs arbete som smekta  
litteraturens hämt. En i sanning sorglig avslutning!!

## Efterskrift.

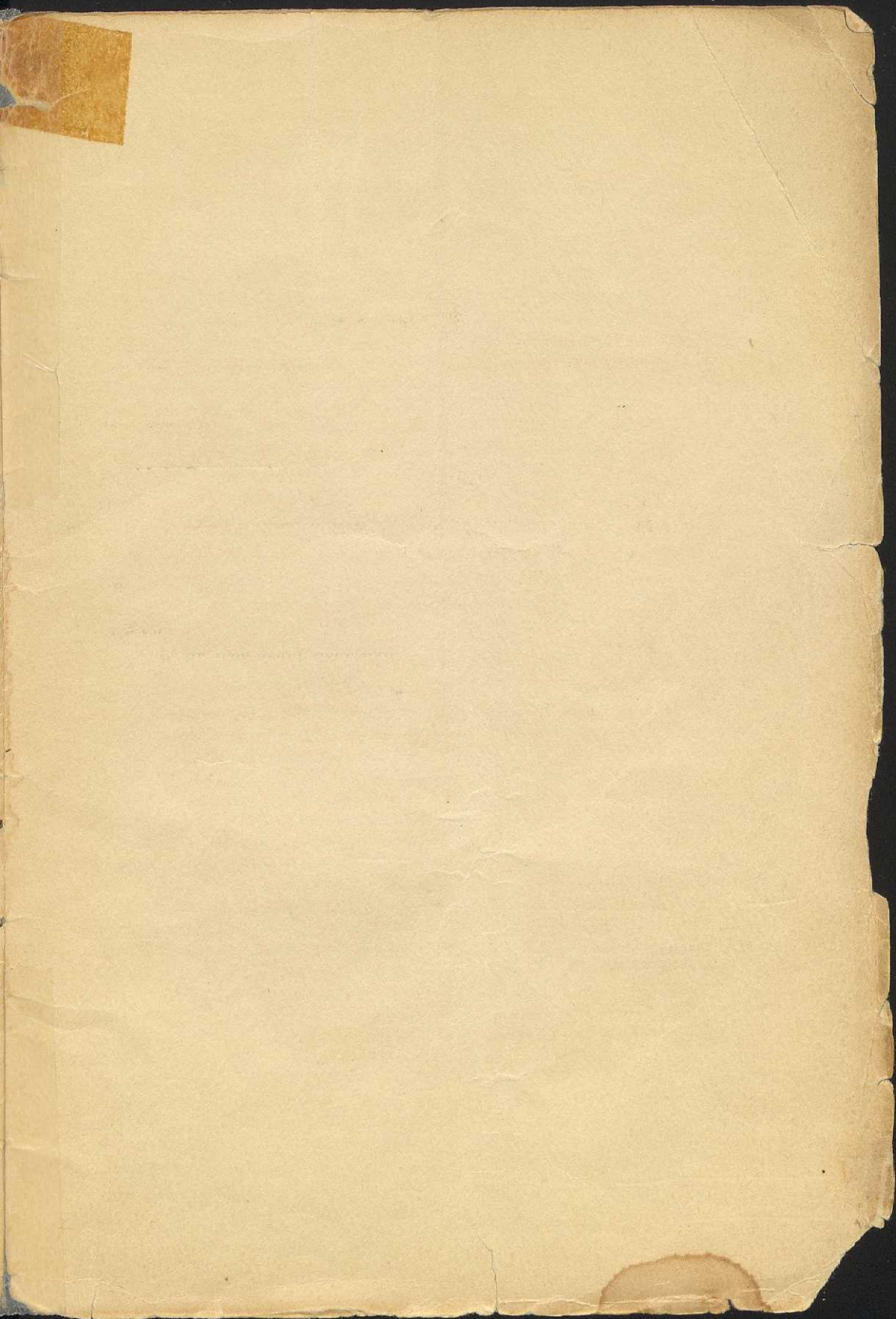
---

I januari-häftet av »Tiden», den tidskrift, där man bäst får veta vad klockan är slagen, behöver man icke läsa mellan raderna för att finna ut, att någonting är i görningen. Carl Lindhagen har där en högst förträfflig uppsats om Demokrati, och mitt ini den talas om en upplyst och karaktärsfast diktatur under ansvar, som folkmeningen kanske skulle börja treva efter, om parlamentarismen sviker förhoppningarna.

Och i samma tidskrift står att läsa på sidan 24 denna oroande notis: »Unghögern går med rojalistisk statskupp i bakfickan».

När nu chefen för krigshögskolan hotar med att armén ämnar nedlägga vapnen om civilister skola sköta armé och flotta, så menar han icke att armé och flotta ämna avrusta och inträda i fredsföreningen, utan han menar något helt annat. Men vad?

---



## 420,000. böcker med förtal mot Ryssland.

Översättning från *Novoje Vremja*.

Ryssland är gästfritt, men när det får besök av framstående lärde, djärva och berömda resande eller stora forskare vet det att visa icke blott gästfrihet, utan öm omvårdnad. Ryssland skattar högt vetenskapen, som det självt så länge varit berövat. Ryssland älskar hos andra snits och andens bedrifter därför att det självt har så stora förutsättningar för dem. Sådana män som Humbolt grepos av entusiasm för Ryssland och förblevo ständigt tacksamma mot det.

Upprepade gånger har genom Ryssland rest den svenske forskaren Sven Hedin och allt som kunnat göras för hans bekvämlighet ha från vår sida gjorts, allt som kunnat göras för att hylla honom och hedra hans förtjänster har uttänkts och satts i verkställighet. Ryska kosacker åtföljde honom i obekanta bergsökningar, det ryska hovet tog gästfritt emot honom i de kejserliga palatsen, ryska ministrar lade åt sidan sina arbeten för att göra sig underrättade om hans önskingar, ryska geografiska sällskapet valde honom till sin hedersledamot. Och dock — då man senaste gången i Petersburg under vänskapsbevis och hedersbetygelser tog farväl av honom bar han redan under armen den sten, vilken han ämnade slunga Ryssland i ansiktet så snart han lämnat dess område.

I en upplaga av 420,000 ex. har han tryckt och spritt en broschyr, full av den fräckaste, avskyvärdaste lögn, som endast feghet och gemenhet kunnat uttänka. Var trettonde innevånare i Sverige får en sådan bok, utdelad och utskickad gratis. Detta betyder att varenda svensk blir bekant med Sven Hedins pamphlett. Varje svensk utan undantag har fått en maning att hata och frukta Ryssland, varje svensk har uppfostrats att darra för sin tillvaro och frukta rövaren, som står färdig att tillintetgöra landet. Vid sidan av groteska politiska fantasier bevisar Sven Hedin den historiska nödvändigheten av Sverges erövring genom Ryssland och fastslår att detta är hela vårt lands dröm och passionerade önskan. I vältaliga bilder och bjärta tavlor målar denne, av hela Sverige aktade »store man», det erövrade landets sorg, beskriver profetiskt stadernas ödeläggelse, altarnas skändande, kosackernas våldsdåd mot kvinnorna — dessa samma kosacker, som med honom delade nöd och trötthet, vilka vakade över honom som goda barnjungfrur — och han har fräckhet att samtidigt med att han skrämmar med de ryska kosackerna omnämna att han på sina resor förstått att uppskatta deras mod och disciplin. Men varför allt detta, vilken avsikt med all denna nedrighet, för vilket pris och med vilka beräkningar har han beslutit att smutsa sitt rena vetenskapliga namn i de låga motivens dy? Han uppfordrar till rustningar, till skyndsamt byggande av en hotfull krigsflotta, han slår allarm och uppskrämmer folket. Vetenskap, är det din sak att uppfordra till blodsutgjutelse? Allt kommer till slut i dagen, och livets lumpenhet skiner igenom lögnens täckelse. Man nämner redan de fabriker, som vänta dyra beställningar, redan börjar man komma underfund med de penningkällor, vilka betala den lärdes köpta penna. Ur Sven Hedins förflutna komma i dagen sådana handlingar som försäljningen åt Tyskland av underrättelser, som upptäcktsresanden samlat i det engelska Indien. Hur enkelt är allt detta men hur ont gör det en icke att i tankarna behöva stryka underskriften »människosläktets tjänare» och ersätta den med orden »dens tjänare som betalar». Det finnes endast en liten tröst för det ariska samvetet, nämligen att Sven Hedin såsom jude är främmande för den kulturs traditioner, som han så obarmhärtigt skändat.

A. Stolypin.